

Recenzja dotycząca przydatności dydaktycznej programu nauczania ogólnego „Dziś i jutro” wiedzy o społeczeństwie w szkole podstawowej Barbary Furman

Opis programu

Program przeznaczony jest do realizacji na poziomie szkoły podstawowej. Zgodnie z rozporządzeniem MEN zawiera ogólne i szczegółowe cele kształcenia i wychowania, materiał nauczania związany z celami edukacyjnymi, procedury osiągnięcia celów, opis założonych osiągnięć uczniów, propozycję metod oraz wskazówki do realizacji programu. Program posiada dużą wartość merytoryczną ze względu na trafny dobór treści oraz ciekawe ich ujęcie w powiązaniu z problemami życia współczesnego i wyzwaniem, przed którymi stoi świat.

Program zgodny jest z nową podstawą programową określoną w Rozporządzeniu MEN z 14.02.2017 roku. Program stanowi spójną i logiczną całość. Elastyczność programu sprawia, że łatwo go dostosować do określonej liczby godzin. Treści nauczania zostały tak ujęte, aby nauczyciel miał możliwość poszerzenia ich zakresu. Program nie ogranicza zatem, ani nauczyciela, ani uczniów. Warto podkreślić, iż program nakierowany jest w dużej mierze na kształcenie postaw i wartości oraz cnót obywatelskich, tak bardzo pożądanym obecnie, nawet w najtrwalszych demokracjach. Wymagania szczegółowe programu pokazują ich istotę i ukierunkowują działania nauczyciela.

Program może być realizowany nie tylko w oparciu o podręcznik, ale i inne dostępne źródła informacji i pomoce dydaktyczne oraz we współpracy z różnymi instytucjami. Program wręcz zakłada wykorzystanie wielu różnorodnych pomocy dydaktycznych, co czyni go użytecznym i atrakcyjnym oraz umożliwia realizację zakładanych celów. Program zawiera również wskazówki do jego realizacji w ujęciu godzinowym, co niewątpliwie może pomóc nauczycielowi w planowaniu jego pracy.

Koncepcja programu zakłada, iż rozwój ucznia następuje od rodziny i szkoły poprzez wspólnotę lokalną, regionalną do narodowej, państwowej i międzynarodowej, co znalazło o odzwierciedlenie w treściach nauczania.

Cele programu

Cele programu wynikają wprost z podstawy programowej i tak też zostały sformułowane. Możliwe są do osiągnięcia poprzez odpowiedni dobór metod zaproponowanych przez autorkę programu. Jednym z nadrzędnych celów programu jest wychowanie aktywnego uczestnika społeczeństwa obywatelskiego, funkcjonującego w warunkach państwa demokratycznego, Unii Europejskiej, obywatela świata, ale zarazem patrioty, zarówno w wymiarze lokalnym jak i ogólnokrajowym. Cele szczegółowe ujęto w kategoriach wiedzy, umiejętności, postawy i wartości. Cele edukacyjne odnoszą się bezpośrednio do ucznia są sformułowane jasno i czytelnie, co umożliwia nauczycielowi bardziej świadome planowanie pracy z uczniami i trafniejszy dobór metod oraz środków dydaktycznych.

Duży nacisk został położony na aspekty wychowawcze programu, co znalazło odzwierciedlenie w celach i treściach programu, czyli np. kształtowanie postaw tolerancji, patriotyzmu, aktywności politycznej, solidaryzmu społecznego itp. Program umożliwia wykreowanie obywatela, który wyznaje ogólnoludzkie i ponadczasowe wartości. Założenia programu umożliwiają również indywidualny rozwój ucznia jego osobowości, skłaniają do samodzielnych działań, refleksji i ocen, rozwijają wrażliwość, kształtują postawy .

Treści nauczania

Treści nauczania w programie zostały przedstawione w sposób przejrzysty i czytelny. Układ treści to materiał nauczania podzielony na rozdziały, jednostki tematyczne. Umieszczone dodatkowo odniesienia do podstawy programowej, są dużą pomocą dla nauczyciela, i dają pewność pełnej realizacji podstawy. Układ treści nauczania jest logiczny i pełny jeśli chodzi o podstawę programową. Propozycja rozkładu godzinowego jest dużym ułatwieniem dla nauczyciela i czyni program realnym .przy doborze treści zastosowano kryterium selekcji, trwałości, przydatności oraz kryterium potrzeb uczących się, czyli to co interesujące dla ucznia. Treści są odpowiedni dobrane do możliwości uczniów na danym etapie edukacyjnym.

Warunki i sposób realizacji

W zakresie sposobów realizacji programu szczególną uwagę zwrócono na konieczność takiego doboru metod , aby ukazać uczniowi użyteczność przyswajanych treści i opanowywanych umiejętności.

Program zakłada wykorzystanie wielu różnorodnych metod sprzyjających aktywizacji i motywacji uczniów, co czyni go atrakcyjnym dla ucznia i nauczyciela. Zaproponowane metody bazują głównie na aktywności ucznia, co umożliwia przyswojenie wiedzy i umiejętności w sposób trwały. Dzięki zaproponowanym metodom uczeń staje się autentycznym współtwórcą lekcji. Program zakłada możliwość realizacji treści poprzez projekty edukacyjne, co w dużej mierze przygotowuje uczniów do funkcjonowania na rynku pracy i w społeczeństwie. Program zawiera zwięzłą charakterystykę proponowanych metod, co porządkuje i przybliża wiedzę nauczycieli w tym zakresie, w programie szczególnie wyróżniono różne formy dyskusji, jako szerokie przygotowanie do debaty publicznej oraz możliwość poznania poglądów innych i weryfikacji własnych. Zwrócono również uwagę na wycieczki edukacyjne jako tą metodę, która najlepiej przygotowuje obywatela do załatwiania różnych spraw, czyli najogólniej mówiąc, do korzystania ze swoich praw i realizacji swoich obowiązków. Nowoczesność programu wyraża się również w tym, iż należy go realizować z wykorzystaniem technologii informacyjnych.

Podsumowanie

Reasumując stwierdzić należy, iż za wartością recenzowanego programu przemawia jego elastyczność, spójność przystępność, nakierowanie na wykorzystanie wiedzy w praktyce. Program jest dokładnym opisem treści w kontekście wymagań edukacyjnych. Precyzyjnie nakreśla wizję absolwenta w zakresie wiedzy o społeczeństwie wraz z sugerowanym systemem postaw i wartości. Program pozostawia duże pole dla kreatywności nauczyciela, a jednocześnie jest dla niego podstawą działań i planowania. Cele edukacyjne w programie

zostały przedstawione w postaci pełnych planowanych osiągnięć ucznia. Niewątpliwą wartością programu pozostaje jego użyteczność, osadzenie w aktualnym kontekście społeczno- polityczno- gospodarczym oraz aspekt wychowawczy. Program jest zatem trafną , pełną , napisaną z myślą o uczniu koncepcją nauczania wiedzy o społeczeństwie na etapie szkoły podstawowej, zgodnie z założeniem typu szkoły. Realizacja programu daje mocne podstawy do dalszej edukacji w zakresie przedmiotu wiedza i społeczeństwo.

Ewa Koclejda

Doradca metodyczny

12.03.2017